

ශ්‍රී ලංකා අපනයන ණය රක්ෂණ සංස්ථාව - 2017

ශ්‍රී ලංකා අපනයන ණය රක්ෂණ සංස්ථාවේ 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය හා වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති සහ අනෙකුත් පැහැදිලි කිරීමේ තොරතුරුවල සාරාංශයකින් සමන්විත 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 13(1) වගන්තිය සහ 1978 අංක 15 දරන ශ්‍රී ලංකා අපනයන ණය රක්ෂණ සංස්ථා පනතේ 20(2) වගන්තිය සමග සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. මුදල් පනතේ 14(2)(සී) වගන්තිය ප්‍රකාර සංස්ථාවේ වාර්ෂික වාර්තාව සමග ප්‍රකාශයට පත්කළ යුතුයැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ. මුදල් පනතේ 13(7)(ඒ) වගන්තිය ප්‍රකාර විස්තරාත්මක වාර්තාවක් සංස්ථාවේ සභාපති වෙත 2018 ජූලි 19 දින නිකුත් කරන ලදී.

1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

1.3 විගණකගේ වගකීම

මාගේ විගණනය මත පදනම්ව මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීම මාගේ වගකීම වේ. මා විසින් උත්තරීතර විගණන ආයතනයන්ගේ ජාත්‍යන්තර විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ISSAI 1000 – 1810) අනුරූප ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මාගේ විගණනය සිදු කරන ලදී. ආචාර ධර්මවල අවශ්‍යතාවන්ට මම අනුකූලවන බවට සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරවන්නේද යන්න පිළිබඳ සාධාරණ තහවුරුවක් ලබා ගැනීම පිණිස විගණනය සැලසුම්කර ක්‍රියාත්මක කරන බවට මෙම ප්‍රමිති අපේක්ෂා කරයි.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන අගයන් හා හෙළිදරව් කිරීම්වලට අදාලවන විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම පිණිස පරිපාටි ක්‍රියාත්මක කිරීම විගණනයට ඇතුළත් වේ. තෝරාගත් පරිපාටින්, වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගේ අවදානම් තක්සේරු කිරීමද ඇතුළත් විගණකගේ විනිශ්චය මත පදනම් වේ. එම අවදානම් තක්සේරු කිරීම්වලදී අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට සහ සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීමට අදාල වන්නා වූ අභ්‍යන්තර පාලනය විගණක සැලකිල්ලට ගන්නා නමුත් සංස්ථාවේ අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි. කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය හා යොදා ගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය ඇගයීම මෙන්ම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳ ඇගයීමද විගණනයට ඇතුළත් වේ. විගණනයේ විෂය පථය හා ප්‍රමාණය තීරණය කිරීම සඳහා 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 13 වගන්තියේ (3) හා (4) උපවගන්තිවලින් විගණකාධිපති වෙත අභිමතානුසාරී බලතල පැවරේ.

මාගේ විගණන මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

2. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

2.1 මතය

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශ්‍රී ලංකා අපනයන ණය රක්ෂණ සංස්ථාවේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

2.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

2.2.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිත 4

ප්‍රමිතයේ ඡේද අංක 15 ප්‍රකාරව, සෑම වාර්තා කිරීම් කාලපරිච්ඡේදයක් අවසානයේදීම එහි හඳුනා ගන්නා ලද රක්ෂණ වගකීම් ප්‍රමාණවත්වේද යන්න එහි රක්ෂණ ගිවිසුම් යටතේ ඇති අනාගත මුදල් ප්‍රවාහයන්ගේ වර්තමාන ඇස්තමේන්තු භාවිතයෙන් රක්ෂිතයෙකු විසින් තක්සේරු කල යුතුය. එහෙත් රක්ෂණ සංස්ථාව විසින් 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට අපනයනකරුවන් වෙත නිකුත් කල උපරිම වගකීම් සීමාවන්හි උපයෝජනය කල වගකීම් සීමාව රු.6,517,011,842 ක් වී තිබුණද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව වෙන්කිරීම් රු.175,838,112 ක්වූ අතර ප්‍රමිතයේ ප්‍රකාරව රක්ෂණ වගකීම් ප්‍රමාණවත්වේද යන්න තක්සේරු කර නොතිබුණි.

(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 16

- (i) සංස්ථාවට අයත් ප්‍රත්‍යාගණන වටිනාකම රු.95,000,000 ක්වූ ගොඩනැගිල්ල 2009 වර්ෂයෙන් පසුව ප්‍රත්‍යාගණනය කිරීමට කටයුතු කර නොතිබූ අතර ප්‍රමිතයේ 34 වන ඡේදය ප්‍රකාරව ප්‍රත්‍යාගණනය කර සාධාරණ අගය ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.
- (ii) ප්‍රමිතයේ 41 ඡේදය ප්‍රකාරව, ප්‍රත්‍යාගණන අතිරික්තයෙන් යම් ප්‍රමාණයක් අස්ථිත්වය විසින් එම වත්කම භාවිතා කිරීමේදී රඳවාගත් ඉපයුම්වලට මාරු කළ හැකි අතර එසේ මාරු කරනු ලැබූ අතිරික්තයේ ප්‍රමාණය වනුයේ, වත්කමහි ප්‍රත්‍යාගණන ධාරණ අගය මත පදනම් වූ ක්ෂය සහ වත්කමෙහි මුල් පිරිවැය මත පදනම් වූ ක්ෂය අතර වෙනස වේ. එහෙත් ඊට අනුකූල නොවන ලෙස දේපල පිරිසිදු හා උපකරණවල ප්‍රත්‍යාගණිත වටිනාකමින් වාර්ෂික ක්ෂය ලෙස ලියාහරින ලද වටිනාකමට සමාන රු.8,428,409 ක වටිනාකමක් ප්‍රත්‍යාගණන සංවිතයෙන් පොදු සංවිතයට මාරු කර තිබුණි.

(ඇ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 21

ප්‍රමිතයේ 28 වන ඡේදයට අනුව ඉකුත් වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල මූල්‍ය අයිතම පරිවර්තනය කළ විනිමය අනුපාතයන්ට වෙනස් අනුපාතයන්ට පරිවර්තනය කිරීමෙන් ඇතිවන විදේශ විනිමය වෙනස්කම් එම කාලපරිච්ඡේදය තුළදී ලාභය හෝ අලාභයට ගැලපීම් කළ යුතුය. එහෙත් සංස්ථාව විසින් විදේශ මුදලින් පවත්වාගෙන යන මූල්‍ය වත්කම් ශේෂ පත්‍ර දින පැවති විනිමය අනුපාතයන්ට පරිවර්තනය කිරීම තුළින් 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට ඇති වී තිබූ රු.150,586,830 ක් වූ වෙනස්කම් විදේශ විනිමය සමකරණ (Exchange Equalisation) අරමුදලකට බැරකර තිබුණි.

(ඈ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 39

සංස්ථාව විසින් 2017 ජුනි 07 දින රු.295,676,664 ක පිරිවැයක් හා මුහුණත් අගය රු.310,169,000 ක් වූ බැඳුම්කරයක් රු.314,800,133 කට විකුණා තිබුණ අතර එය මුළු භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ආයෝජනයෙන් සියයට 52 ක් විය. ප්‍රමිතයේ 9 වන ඡේදයට අනුව “අස්තීත්වයක් මෙම මුදල් වර්ෂය තුළදී හෝ ඊට පෙර මුදල් වර්ෂය තුළදී, පරිණත වීම තෙක් රඳවාගෙන ඇති නොසැලකිය හැකි යුතු ප්‍රමාණයන්ට වඩා ප්‍රමාණයක් පරිණත වීමට පෙර විකුණා හෝ යළි වර්ගීකරණය කර ඇත්නම් අස්තීත්වය විසින් ඕනෑම මූල්‍ය වත්කමක් පරිණත වන තෙක් රඳවා ගෙන තබා ඇති මූල්‍ය වත්කම් ලෙස වර්ගීකරණය නොකළ යුතුය.” ලෙස දක්වා ඇතත් කල්පිරීමට ප්‍රථම සිදුකර තිබූ එම ආයෝජන කොටස විකිණීමෙන් පසු, ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතය අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.

2.3 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට පුද්ගලික සමාගම් 4 කින් වර්ෂ 3 කට වඩා වැඩි කාලයක සිට රු. 48,265 ක ණය ශේෂ අයවිය යුතුව පැවතුණි.

2.4 නීති රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම්

පහත සඳහන් නීති රීති හා රෙගුලාසිවලට අනුකූල නොවීම් නිරීක්ෂණය විය.

නීති රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම්
-----	-----
(අ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහයේ මුදල් රෙගුලාසි 571	ආපසු ගෙවිය යුතු තැන්පතු ශේෂය තුළ වර්ෂ 05 කට අධික කාලයක සිට පැවත එන ශේෂ 2 ක එකතුව වූ රු.336,500 ක් සම්බන්ධයෙන් මුදල් රෙගුලාසි ප්‍රකාරව කටයුතු කර නොතිබුණි.
(ආ) 2010 සැප්තැම්බර් 24 දිනැති අංක 08/2010 දරන අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණ	අපනයනකරුවන්ට ලබාදෙන උපරිම ණය සීමාව මත ඔප්පු ගාස්තු අයකළ යුතු වුවත් අපනයනකරුවන් තිදෙනකු සඳහා රක්ෂණ ඔප්පු නිකුත් කිරීමේදී නියමිත ගාස්තු ඉක්මවා රු.22,500 ක ඔප්පු ගාස්තු අයකර තිබුණි.

3. මූල්‍ය සමාලෝචනය

3.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය රු.200,363,537 ක ඌනතාවයක් වූ අතර ඊට අනුරූපව ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු 156,111,575 ක් වූයෙන් ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු. 356,475,112 ක හෙවත් සියයට 228 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රක්ෂණ වන්දි සඳහා වන වියදම රු.456,165,353 කින් හෙවත් සියයට 518 කින් වැඩිවීම ඉහත පිරිහීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂය හා ඉකුත් වර්ෂ 04 ක මූල්‍ය ප්‍රතිඵල විග්‍රහ කිරීමේදී 2013 වර්ෂයේදී රු.163,411,762 ක් වූ අතිරික්තය 2015 වර්ෂය වනවිට රු.199,076,131 ක් දක්වා අඛණ්ඩව වර්ධනය වී තිබුණද 2016 වර්ෂයේ සිට ක්‍රමයෙන් අඩුවී සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට රු.200,363,537 ක ඌනතාවයක් ඇතිවී තිබුණි. කෙසේ වුවද, මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයට සේවක පාරිශ්‍රමික, රජයට ගෙවූ බදු හා ජංගම නොවන වත්කම් සඳහා වූ ක්ෂය නැවත ගැලපීමේදී 2013 වර්ෂයේදී රු.231,115,321 ක දායකත්වයක් ඇතිවී තිබූ අතර ඉන්පසු වර්ෂවලදී එම දායකත්වය වාර්ෂිකව උච්චාවචනය වී තිබුණි. තවද, 2016 වර්ෂය දක්වාම දායකත්වයේ ධන අගයක් ගෙන තිබූ නමුත් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.146,050,561 ක සෘණ දායකත්වයක් ඇතිවී තිබුණි.

3.2 විග්‍රහාත්මක මූල්‍ය සමාලෝචනය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ රු.238,085,213 ක්වූ මුළු වාරික ආදායමින් රු.213,195,140 ක් හෙවත් සියයට 90 ක් අපනයන ගෙවීම් රක්ෂණ ඔප්පු ආදායම වූ අතර ඉන් රු.58,988,550 ක් හෙවත් සියයට 28 ක් එක් අපනයනකරුවකුගෙන් ලැබී තිබුණි. තවද වැඩි දායකත්වයක් ලබා දෙන අපනයනකරුවන් 23 දෙනෙකු අපනයන ගෙවීම් රක්ෂණ ඔප්පු ආදායමින් රු.124,680,768 ක් හෙවත් සියයට 59 ක දායකත්වයක් ලබාදී තිබූ අතර රු. 29,416,949 ක් හෙවත් සියයට 13 ක ආදායම අනෙකුත් අපනයනකරුවන් 91 දෙනාගෙන් ලැබී තිබුණි. ඒ අනුව මුළු අපනයනකරුවන්ගෙන් සියයට 79 ක දායකත්වය සියයට 13 ක් වූයෙන් සංස්ථාවේ පැවැත්ම හා ඵලදායීතාවය වර්ධනය කරගැනීම උදෙසා අපනයනකරුවන් දැනුවත් කිරීමේ කටයුතු ප්‍රවලිත කිරීම හා ක්‍රමවත් කිරීම කාලෝචිත බව නිරීක්ෂණය විය.

4. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

4.1 කාර්යසාධනය

4.1.1 සැලසුම් කිරීම

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) 2003 ජුනි 02 දිනැති අංක පීඊඩී/12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛයේ 5.1 වගන්තිය ප්‍රකාරව සංයුක්ත සැලැස්මක් පිළියෙල කර නොතිබූ අතර අවසන්වරට 2010 වර්ෂය දක්වා වූ සංයුක්ත සැලැස්මක් පිළියෙල කර තිබුණි.

- (ආ) සාමාන්‍ය පරිචයන්ට අනුව ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම වර්ෂය ආරම්භවීමට ප්‍රථම පිළියෙල කර අනුමත කර ගත යුතු වුවත් 2017 වර්ෂය සඳහා වූ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම 2017 මාර්තු 22 දින අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් අනුමත කර තිබුණි.
- (ඇ) සංස්ථාව විසින් 2017 වර්ෂය සඳහා සකස්කර තිබුණු ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම අනුව රු. මිලියන 19.5 ක පරිගණක උපාංග හා මෘදුකාංග මිලදී ගැනීමට අදාළ ප්‍රසම්පාදන කටයුතු 2017 අගෝස්තු මාසය වන විට අවසන් කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණද සැලැස්මට අනුව ප්‍රසම්පාදන කටයුතු අවසන් කර නොතිබුණි.

4.1.2 ක්‍රියාකාරීත්වය හා සමාලෝචනය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) 1978 අංක 15 දරන ශ්‍රී ලංකා අපනයන ණය රක්ෂණ සංස්ථා පනතේ 5 වන ඡේදයට අනුව සංස්ථාව ස්ථාපනය කිරීමේ අරමුණු අතරින් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී පහත සඳහන් අරමුණු කෙරේ අවධානය යොමුකර නොතිබුණි.
 - (i) විදේශීය රටවල අලෙවි සමීක්ෂණ, ප්‍රචාරය කිරීම සහ වෙනත් ප්‍රවර්ධනාත්මක පියවර කිසිවක් භාර ගැනීමෙහි ලා දැරීමට සිදුවිය හැකි පාඩු සම්බන්ධයෙන් අපනයනය කරන්නන්ට ඇප සැලසීම;
 - (ii) ශ්‍රී ලංකාවෙන් අපනයනය කිරීම් දියුණු කිරීම සඳහා විදේශවලදී අලෙවි අධ්‍යයන කටයුතු භාර ගැනීම, අපනයනය දියුණු කිරීමේ විවිධ අංශ පිළිබඳ සම්මන්ත්‍රණ හා පාඨමාලා පැවැත්වීම සහ අලෙවි කිරීමේ හැකියාවන් මෙන්ම අලෙවි කිරීමේ කාර්ය පටිපාටි සම්බන්ධ තොරතුරු රැස්කොට ප්‍රචාරය කිරීම.
 - (iii) අපනයන විවිධාංගීකරණයට හා අපනයන පුළුල් කිරීමටත් අළුත් වෙළෙඳ පොලවල් සොයා ඔවුන්ගේ භාණ්ඩ පිටරටවල දී තරඟකාරී ගෙවුම් කොන්දේසි අනුව විකිණීමටත් අපනයනය කරන්නන්ට උපකාරී වීම.
- (ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මට අනුව දක්වා තිබූ ප්‍රධාන දුම්රිය ස්ථාන 06 ක CPA (Cost of Passenger Airframe) නාම පුවරු සවිකිරීම, කාර්තුමය පුවත් සභරාවක් පළකිරීම, සංයුක්ත විධියේ පටයක් සංවර්ධනය කිරීම, අපනයන ණය රක්ෂණය සම්බන්ධ වන්දි අත්පොතක් පිළියෙල කිරීම, 2017-2020 කාලපරිච්ඡේදය සඳහා නව සංයුක්ත සැලැස්මක් පිළියෙල කිරීම, වැඩි රක්ෂණ අවදානමක් සහිත විදේශ ගැණුම්කරුවන් මුණගැසී ඔවුන්ගේ ව්‍යාපාර තත්ත්වයන් පිළිබඳ අධීක්ෂණය කිරීම, නව අපනයනකරුවන් සම්බන්ධව අපනයන ණය සුරැකුම් සංවර්ධනය කිරීම, සංවිධාන ව්‍යුහය සකස් කිරීම සහ රැකියා පිරිවිතර සංවර්ධනය කිරීම, රු.මිලියන 3 ක් හා රු.මිලියන 15 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබූ තොරතුරු තාක්ෂණ කාර්යයන් දෙකක් ක්‍රියාත්මක කිරීම යන කාර්යයන් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ඉටුකර නොතිබුණි.
- (ඇ) සංස්ථාවේ මෙහෙයුම් කාර්යයන්හි ප්‍රගති සමාලෝචනය සඳහා විධිමත් ක්‍රමවේදයක් ක්‍රියාත්මකව නොතිබූ අතර මූල්‍ය ප්‍රගතිය පමණක් මාසිකව ඇගයීමට ලක්කර තිබුණි.

4.2 කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) 1978 අංක 15 දරන ශ්‍රී ලංකා අපනයන ණය රක්ෂණ සංස්ථා පනතේ 3 වගන්තිය ප්‍රකාරව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය මණ්ඩලය මගින් පත්කරන ලද නිලධාරියකුගෙන් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය සමන්විත විය යුතු බව දක්වා තිබුණි. ඒ අනුව, මූල්‍ය මණ්ඩලය මගින් නිලධාරියක පත්කර තිබුණද එම නිලධාරියා 2016 සැප්තැම්බර් 28 දිනෙන් පසුව කිසිදු අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීමකට සහභාගිවී නොතිබුණ අතර එම නිලධාරියා වෙනුවට පත්කරන ලද නිලධාරියාද 2017 වර්ෂයේ රැස්වීම් 03 කට පමණක් සහභාගි වී තිබුණි. ඒ අනුව, 2017 වර්ෂයේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීම් 12 ක් පවත්වා තිබූ නමුත් එයින් රැස්වීම් 07 ක් මහ බැංකුව නියෝජනය කරන නිලධාරියකු නොමැතිව පවත්වා තිබුණි.
- (ආ) වෙළඳ විෂය භාර අමාත්‍යවරයාගේ අමාත්‍යාංශයේ නිලධාරියෙකු ලෙස 2015 අප්‍රේල් 07 දින අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයට පත්කර තිබූ නිලධාරියෙකු 2016 දෙසැම්බර් 18 දින රාජ්‍ය සේවයෙන් විශ්‍රාම ගෙන තිබුණද එම නිලධාරියා විශ්‍රාම යාමෙන් පසුවද, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීම් 4 කට සහභාගි වී තිබුණි.
- (ඇ) අපනයනකරුවන් හය දෙනෙකු සඳහා අනුමත උපරිම වගකීම් සීමාව (Maximum Liability Limit) රු.680,000,000 ක් වූ නමුත් අපනයනකරුවන්ගේ ගැණුම්කරුවන් සඳහා අනුමත කළ වගකීම් සීමාවන්හි (Buyer Liability Limit) එකතුව රු.2,421,395,000 ක් වූයෙන් අපනයනකරුවන්ගේ උපරිම වගකීම් සීමාව ඉක්මවා ගැණුම්කරුවන් වෙත රු.1,741,395,000 ක වගකීම් සීමා අනුමත කර තිබුණි.

4.3 මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) ණය වාර්තාකරණ නියෝජිතයන් මගින් ගැණුම්කරු සම්බන්ධව නිර්දේශිත මතය සහ අනුමත ණය ප්‍රමාණය පිළිබඳව මෙන්ම මැදපෙරදිග රටවල ආර්ථික හා දේශපාලන තත්ත්වයන්හි පැවති අස්ථාවරත්වය පිළිබඳවද සංස්ථාව ප්‍රමාණවත් සැලකිල්ලක් නොදැක්වීම සහ ගැණුම්කරු පිළිබඳ සිදුකරනු ලැබූ විශ්ලේෂණයේදී අදාළ ව්‍යාපාරික ආයතනයේ මූල්‍ය ස්ථාවරත්වය පිළිබඳ තොරතුරු ලබා නොගෙන ගැණුම්කරුට ණය සීමා අනුමත කර තිබුණි. ඒ හේතුවෙන් 2017 වර්ෂය තුළදී ඉරාන ජාතික ගැණුම්කරුවකු සම්බන්ධයෙන් අපනයනකරුවන් දෙදෙනෙකු වෙත එකතුව රු.69,641,971 ක වන්දි මුදලක් ගෙවීමට සංස්ථාවට සිදු වී තිබුණි.
- (ආ) ඇමරිකා එක්සත් ජනපද ගැණුම්කරුවකුට ණය සීමා අනුමත කිරීමේදී ඇප සුරකුම් සහිත කුඩා ණය ප්‍රමාණයක් ලබාදීම තත්ත්ව වාර්තා අනුව නිර්දේශ කර තිබුණද සංස්ථාව විසින් එම නිර්දේශ සහ ගැණුම්කරු සම්බන්ධව පැවති වෙනත් අවාසිදායක තොරතුරු කෙරෙහි ප්‍රමාණවත් සැලකිල්ලක් නොදක්වා ණය සීමා අනුමත කර තිබුණි. ඒ අනුව, මාස 6 ක් වැනි කෙටි කාලයක් තුළ ගැණුම්කරු බුන්වත්ත නිල අතර 2017 නොවැම්බර් 21 දින අපනයනකරු වෙත රු.13,125,826 ක වන්දි මුදලක් ගෙවීමට සංස්ථාවට සිදුවී තිබුණි.

- (ඇ) මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් නොවූ අලුතින් ව්‍යාපාර ආරම්භ කරන ලද රුසියානු ගැණුම්කරුවන් දෙදෙනෙකුගේ තත්ත්ව වාර්තා තුළ පැවති අහිතකර තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් සැලකිල්ලක් දැක්වීමකින් තොරව ණය සීමා අනුමත කිරීම හේතුවෙන් අපනයනකරුවන් වෙත එකතුව රු.45,821,592 ක වන්දි මුදලක් සමාලෝචිත වර්ෂයේ ගෙවීමට සිදුවී තිබුණි.
- (ඈ) නියැදි පරීක්ෂාවන්ට අනුව, ගැණුම්කරුවන් සඳහා අනුමත ණය සීමාවන්හි රක්ෂණ ඔප්පු මගින් ආවරණය කරන ප්‍රතිශතය සියයට 60 සිට සියයට 90 දක්වා පරාසයක පැවතුණි. ඒ අනුව, අපනයනකරුවන්ගේ සුරක්ෂිතභාවය මෙන්ම ගැණුම්කරුවන් වෙත ණය සීමා අනුමත කිරීම විධිමත් ක්‍රමවේදයට සිදු කිරීම තුලින් සංස්ථාවට දැරීමට සිදුවන වන්දි වියදම අවම කර සංස්ථාවේ පැවැත්ම කෙරේ ද තවදුරටත් අවධානය යොමු කළ යුතු බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ඉ) ගැණුම්කරුවන් විසින් අපනයනයන්ට අදාළ ගෙවිය යුතු මුදල් නොගෙවීම මත අපනයනකරුවන් වෙත රක්ෂණ වන්දි ගෙවීමෙන් පසු අදාළ විදේශීය ගැණුම්කරුවන්ගෙන් එම මුදල් අයකර ගැනීමට හා ගැණුම්කරු පසුකාලීනව අපනයනකරු වෙත මුදල් ගෙවා ඇද්ද යන්න සොයා බැලීම සඳහා සුදුසු ක්‍රමවේදයක් ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.

4.4 මතභේදයට තුඩුදෙන ගනුදෙනු

අපනයනකරුවකුට අදාළ රුසියානු ගැණුම්කරුවකු සම්බන්ධව ණය වාර්තාකරණ නියෝජිත ආයතනය සිය වාර්තාවෙහි විධිමත් ඇප සුරකුම් මත යුරෝ 130,000 ක් එනම් රු.22,000,000 ක ණය සීමාවක් 2014 අගෝස්තු 21 දින නිර්දේශ කර තිබුණද, සංස්ථාව විසින් 2014 අගෝස්තු 28 දින එම ගැණුම්කරු සඳහා රු.60,000,000 ක වගකීම් සීමාවක් අනුමත කර නැවත එම සීමාව රු.650,000,000 ක් දක්වා එනම් සියයට 984 කින් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල ආවරණ අනුමැතිය යටතේ වැඩිකර තිබුණි. එහෙත් එම අවස්ථාව වනවිට රුසියාවේ පැවති ආර්ථික තත්ත්වයන් පිළිබඳවද නිසි සැලකිල්ලකින් තොරව සංස්ථාව විසින් ණය සීමා අනුමත කර තිබූ අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේදී අදාළ අපනයනකරු වෙත ඉතිහාසයේදී ගෙවීමට සිදු වූ විශාලතම වන්දි මුදල වූ රු.374,507,710 ක් ගෙවීමට සිදු වී තිබුණි. තවද, එම ණය සීමාව ඉහළ දැමීමේදී එදිනට පෙර සියළුම අපනයනකරුවන් සඳහා අනුමත කර තිබූ සියළු ණය සීමාවන් සම්බන්ධව සංස්ථාවේ වගකීම කෙරේ අවධානය යොමු කර තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් විගණනයට සාක්ෂි ඉදිරිපත් නොවීය.

4.5 කාර්ය මණ්ඩල පරිපාලනය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) 2008 සැප්තැම්බර් 24 දිනැති කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අංක ඩීඑම්එස්/ඊ4/30/4/201/1 දරන ලිපිය අනුව, සංස්ථාවේ අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය 56 ක් හා 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට තත්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය 37 ක් වූයෙන් 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට පුරප්පාඩු 19 ක් පැවතුණි.
- (ආ) 2003 ජුනි 02 දිනැති අංක පීඊඩී/12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ 9.3 වගන්තිය ප්‍රකාරව බඳවා ගැනීමේ පරිපාටිය හා උසස් කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් සකස් කර නොතිබූ අතර අවුරුදු 15 කට අධික සේවා පලපුරුද්දක් ඇති සුදුසුකම් සහිත නිලධාරීන්ට ද පුරප්පාඩු තනතුරු සඳහා උසස්වීම් ලබාගැනීමේ අවස්ථාව උදා වී නොතිබුණි.

- (ඇ) විධිමත් බඳවාගැනීම් පටිපාටියක් අනුගමනය කිරීමකින් තොරව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණය අනුව, කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය නොලත් කළමනාකරණ පුහුණු තනතුරක් සඳහා 2017 ජනවාරි 02 දින නිලධාරියක බඳවාගෙන සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.360,900 ක් ගෙවීම් කර තිබුණි. තවද කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය නොලත් තනතුරක් වූ සහකාර කළමනාකාර තනතුර සඳහා එම නිලධාරියා 2018 ජනවාරි 02 දින සිට අනුස්ථාපනය කර තිබුණි.
- (ඈ) අනුමත කාර්ය මණ්ඩලයට අයත් අලෙවිකරණ විධායක තනතුර වෙනුවෙන් පුවත්පත් දැන්වීම් මගින් අයදුම්පත් කැඳවා නිලධාරීන් බඳවා ගැනීමට කටයුතු කර තිබූ නමුත් 2017 මාර්තු 02 දින පැවති අංක 03/2017 දරන අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය තීරණය මත පත්වීම් ලිපි ලබාදීමේදී අලෙවිකරණ විධායක තනතුර වෙනුවට අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය තුළ නොමැති කළමනාකරණ පුහුණු තනතුරක් ලෙස තනතුරු නාමය වෙනස් කර බඳවා ගැනීම සිදුකර තිබුණි.
- (ඉ) සංස්ථාවේ ක්‍රියාකාරීත්වය හා පැවැත්ම සඳහා වැදගත්කමක් ඇති නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී අලෙවිකරණ හා කළමනාකරණ අලෙවිකරණ යන තනතුරු දෙකම 2009 වර්ෂයේ සිට 2017 වර්ෂය අවසානය දක්වාම පුරප්පාඩුව පවතින අතර ආයතන සංග්‍රහයේ II පරිච්ඡේදයේ 13.2 හා 13.3 ඡේදයන්ට පටහැනිව එම තනතුරු 02 වෙනුවෙන් දීර්ඝ කාලීන ලෙස වැඩ බැලීමට නිලධාරීන් පත්කර සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී පමණක් වැඩබැලීමේ දීමනා ලෙස පිළිවෙලින් රු.270,000 ක් හා රු.109,200 ක් ගෙවීම් කර තිබුණි. මෙලෙස තනතුරු පුරප්පාඩුව පැවතීම සංස්ථාවේ අලෙවිකරණ අංශයේ කටයුතු කෙරෙහි සහ සංස්ථාවේ පැවැත්මටද අහිතකර විය හැකි බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.
- (ඊ) අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය තුළ අභ්‍යන්තර විගණන තනතුරක් නොමැති අතර පෞද්ගලික විගණන සමාගමක් මගින් අභ්‍යන්තර විගණනය සිදුකර තිබුණි.

5. තිරසාර සංවර්ධනය

5.1 තිරසාර සංවර්ධන අරමුණු ලඟා කර ගැනීම

2017 අගෝස්තු 14 දිනැති අංක එන්පී/එස්පී/එස්ඩීපී/17 දරන ජාතික ප්‍රතිපත්ති හා ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යාංශ ලේකම් විසින් නිකුත් කරන ලද ලිපිය හා තිරසාර සංවර්ධනය පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ වසර 2030 “න්‍යාය පත්‍රය” ප්‍රකාරව සෑම රාජ්‍ය ආයතනයක් විසින්ම කටයුතු කළ යුතු වුවත් සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළව ශ්‍රී ලංකා අපනයන ණය රක්ෂණ සංස්ථාව විසින් තම විෂය පථය යටතට ගැනෙන කාර්යයන් සම්බන්ධයෙන් කෙසේ ක්‍රියාත්මක විය යුතුද යන්න පිළිබඳව දැනුවත් වී නොතිබුණි. ඒ හේතුවෙන් තිරසාර සංවර්ධන අරමුණු, ඉලක්ක හා එම ඉලක්ක කරා ළඟා විය යුතු සන්ධිස්ථානයන් ද ඉලක්ක මත ළඟාවීම් මැන බැලීම සඳහා වන දර්ශකයන්ද හඳුනා ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

6. ගිණුම් කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

6.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම

2003 ජුනි 02 දිනැති අංක පීඊඩී/12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ 6.5.1 ඡේදය ප්‍රකාරව ගිණුම් වාර්තා මූල්‍ය වර්ෂය අවසන් වී දින 60 ක් ඇතුළත විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවත් 2017 වර්ෂය සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන 2018 මැයි 14 දින විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කර තිබූ අතර සංස්ථාවේ සභාපතිවරයාගේ දූරකාලය අවසන්වීම හේතුවෙන් නව සභාපතිවරයකු පත්කිරීම ප්‍රමාදවීම ඒ සඳහා හේතුවී තිබුණි.

6.2 ප්‍රසම්පාදනයන්

සංස්ථාව විසින් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී පිරිවැය රු.1,177,700 ක Hardware firewall පද්ධතියක් මිලදී ගෙන තිබුණද, 2006 රාජ්‍ය ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 2.11.3 මාර්ගෝපදේශය ප්‍රකාරව ප්‍රසම්පාදන කමිටු රැස්වීම් වාර්තා නිශ්චිත ආකෘතියකට අනුව (standard format) සකස් කිරීම, 2.12 මාර්ගෝපදේශය ප්‍රකාරව ප්‍රසම්පාදන කමිටු හා තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු සාමාජිකයින් විසින් එම කමිටුවල පළමු රැස්වීමේදී තම අත්සන් සහිත ප්‍රකාශ පත්‍ර (Sign Declarations) ලබාදීම හා මිල ගණන් විවෘත කිරීමට අදාළ නිශ්චිත ආකෘති පත්‍ර භාවිතා කිරීම සිදුකර නොතිබුණි.

6.3 අයවැය ලේඛනමය පාලනය

අයවැයගත සහ ත්‍යා ආදායම් හා වියදම් අතර සියයට 29 සිට සියයට 444 දක්වා වූ විචලනයන් නිරීක්ෂණය වූයෙන් අයවැය ලේඛනමය ඵලදායී කළමනාකරණ පාලන කාරකයක් ලෙස යොදා ගෙන නොතිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

6.4 වාර්ෂික වාර්තා සභාගත කිරීම

2003 ජුනි 02 දිනැති අංක පීඊඩී/12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛයේ 6.5.3 ඡේදය ප්‍රකාරව මූල්‍ය වර්ෂය අවසන් වී දින 150 ක් ඇතුළත වාර්ෂික වාර්තා පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කළ යුතු වුවත්, 2013 වර්ෂයේ සිට 2015 වර්ෂය දක්වා වූ වාර්ෂික වාර්තා සභාගත කර තිබුණේ 2017 වර්ෂය අවසානයේදී බැවින් හා 2016 වර්ෂයේ වාර්තාව 2018 ජූලි මාසය වන විටත් සභාගත කර නොතිබීම හේතුවෙන් එම වාර්තා පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීමේ දීර්ඝ ප්‍රමාදයන් පැවතුණි.

7. පද්ධති හා පාලනයන්

විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූ පද්ධති හා පාලන අඩුපාඩු සංස්ථාවේ සභාපතිවරයාගේ අවධානයට වරින්වර යොමුකරන ලදී. පහත සඳහන් පාලන ක්ෂේත්‍ර කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු කළ යුතුය.

පද්ධති හා පාලන ක්ෂේත්‍ර	නිරීක්ෂණ
-----	-----
(අ) විදේශීය ගැණුම්කරුවන් ඇගයීමේ ක්‍රියාවලිය	තත්ත්ව වාර්තා ඇගයීමේදී හා ණය සීමා තීරණය කිරීමේදී ප්‍රමාණවත් අවධානයක් යොමුකර නොතිබීම.
(ආ) සේවක පරිපාලනය	සේවකයන් බඳවා ගැනීමේ හා උසස් කිරීමේ කටයුතු විධිමත් නොවීම.
(ඇ) මෙහෙයුම් පාලනය	ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ ඉලක්ක කොටසක් ලෙස නොවීම.
(ඈ) ලේඛන පවත්වාගෙන යාම	වත්කම්වල ප්‍රත්‍යාගණන අගයන් ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයට ඇතුළත් කර නොතිබීම.